

T.C.
SAĞLIK UYGULAMA VE ARAŞTIRMA MERKEZİ
TIBBİ BİYOKİMYA LABORATUVARI HEMATOLOJİ
RUTİN NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ REHBERİ

1. AMAÇ VE KAPSAM:

Laboratuvarda çalışılan testlerden doğru sonuç elde edilmesini sağlamak için gereken tüm şartlar hakkında laboratuvar çalışanlarını ve numune alımında görevli tüm hastane çalışanlarının bu konuda bilgilendirilmesini sağlamak. Böylece çalışma sürecinde zaman, kit ve çalışan emeğinin kaybının önlenmesi ile daha verimli bir çalışma süreci sağlamak. Tüm klinik ve poliklinikler (Kan Alma Birimi), Acil, Yoğun Bakım üniteleri, Reanimasyon Ünitesi, Diyaliz ünitesi, Ameliyathane, Hematoloji Laboratuvarını kapsamaktadır.

2. GÖREV VE SORUMLULUK:

Hematoloji Uzmanı, Tıbbi Lab. Tekniker ve Teknisyenlerini, diğer laboratuvar personelini, Tıbbi sekreterler.

3. TALİMATIN DETAYI:

3.1. HEMATOLOJİ LABORATUVARLARININ NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİ

3.1.1. RED KRİTELERİ

3.1.1.1. Gelen Numunenin Uygun Koşullarda ve Sürede Laboratuvara Ulaşım Ulaşmadığı:

Örnekler, istenen tetkiklerin neler olduğuna bağlı olarak belirli koşullarda taşınmış olmalıdır. Laboratuvarımızda yapılan test menüsüne göre özellikle numunelerin nakli hemen hiç beklenilmeden yapılmalıdır. Herhangi bir nedenle hemen nakledilemiyorsa 2 saatten fazla olmamak koşulu ile koagülasyon ve kan sayım 2-8 °C'de buzdolabında saklanmalıdır. INR takibinde kesinlikle buzdolabında kan konulmamalıdır. Trombosit Agregasyon testleri buzdolabına konulmadan ve pnömatik sisteme verilmeden laboratuvara elden teslim edilmelidir.

3.1.1.2. Kimliklendirme (Doğru Barkod): Her numunenin laboratuvara ulaştığında üzerindeki etikette taşınması gereken bazı bilgilerle tanımlanmış olması şarttır. Bu bilgiler asgari olarak; ad, soyad, yaş, cinsiyet, numunenin alındığı tarih, numunenin gönderildiği servis, çalışılacak testlerin neler olduğu ve hangi laboratuvara gönderildiği şeklindedir. Bu bilgiler kontrol edilerek numuneler laboratuvarda teslim alınır. Barkod tüp üzerine uygun şekilde yapıştırılmamışsa, altında isim olup olmadığı kontrol edilir ve yeni barkod basarak kabul yapılır.

3.1.1.2. Uygun Örnek Kabı: Her numune, kendisi için en uygun ve tanımlanmış kap (Tam kan sayımını için mar kapaklı EDTA'lı kan, Koagülasyon ve Agregasyon için Mavi kapaklı sitratlı kan, İnvitro İlaç duyarlılığı için Hirudinli kan vs.) içinde laboratuvara gönderilmelidir. Farklı örnek kabı ile gönderilmiş numuneler teslim alınmaz.

3.1.1.3.Yetersiz Örnek Hacmi: Rutin Düz Kan Tüplerinde Yeterli minimum örnek miktarı 3-5 cc olmalıdır. Bu miktarın altındaki örnekler reddedilmelidir.

3.1.1.4.Katkılı Tüplerde Yetersiz Örnek Hacmi: EDTA, sitrat gibi içerikli numunenin pıhtılaşmasının önlenmesi gereken tüm testlerde,(Örnek; hemogram, pıhtılaşma testleri vs.) tüpe alınan kanın mutlak surette uygun ve tanımlanmış miktarda olması gereklidir. Bu vakumlu tüplerde işaretlendiği kadardır. İşaret yerine kadar doldurulmamış numuneler uygun antikoagülan oranda olmadığından laboratuvara kabul edilmezler.

3.1.1.5. Hemoliz: Birçok testin kanda eritrositlerin parçalanması sonucu oluşan hemolizden olumsuz etkilendiği bilinmektedir. Bu nedenle hemolize uğramış kan örneklerinin laboratuvara kabul edilmemesi gerekir. Bu durum laboratuvara gelene kadar belirgin hale gelmemişse, teslim alındısı yapıp santrifüj edildikten sonra tekrar kontrol edilerek uygun olmayan hemolizli numuneler otamasyon üzerinden hemolizli olduğu belirtilerek reddedilir ve yeni numune istenir.

3.1.1.6. Lipemik, İkterik numuneler geldiğinde lipemik yada ikterik olduğu belirtilerek reddedilir ve LİS' in açıklama kısmında belirtilir. Özellikle ışık geçirgenlik esasına göre ölçüm yapılan testlerde sonucu etkiler.

3.1.1.7. Bir başka materyalle **kontamine** örnekler (heparin bulaşmış sitratlı kan gibi) reddedilir.

3.1.1.8. Hatalı veri sağlama ihtimali bulunan (örnek tipi belirtilmemiş olan) numuneler kabul edilmez.

3.1.1.9. Laboratuvara transfer sırasında geçikmiş olan numuneler.

3.1.1.10. Uygun şartlarda saklanılmayan uzun süre bekletilmiş numuneler.

3.1.1.11.Kabul Kaydı: Laboratuvara ulaştırılan numunelerin kabulü otomasyondan gerçekleşmektedir.

3.1.2. NUMUNE KABUL VE RED KRİTERLERİNDE DİKKAT EDİLMESİ GEREKEN KURALLAR

3.1.2.1. Kliniklerden ve kan alma laboratuvarından gelen numunelerin üzerinde mutlaka hasta barkodu veya hastanın numune barkodu olmalıdır.

3.1.2.2. Hangi numunenin çalışılması isteniyorsa o numunenin bilgisayar girişi yapılmalıdır. Laboratuvara gelen numunenin bilgisayar girişi laboratuvar sekreteri tarafından kontrol edilerek girişi olan numuneler kabul edilir.

3.1.2.3. Doğru hasta- doğru giriş – uygun numune- uygun zamanda – yeterli miktarda geldiğinde kabul edilir.

Barkot tüp üzerine uygun şekilde yapıştırılmamışsa barkot çıkartılarak düzgün yapıştırıldıktan sonra kabul edilir. Ancak barkot kaldırıldıktan sonra altında isim olup olmadığı kontrol edilir eğer barkodun altında aynı hastaya ait isim varsa yeni barkot basarak kabulü yapılır.

3.1.2.4. Numunelerin bulunduğu taşıma kap ve tüplerinde kırık çatlak, yabancı madde yok ise kabul edilir.

3.1.3. Hematoloji Laboratuvarında Örnek Reddetme Kriterleri Tablosu

1	<i>Hasta adı ve soyadının bulunmadığı örnek kapları</i>
2	<i>Eşleşmeyen istek ve örnek kapları</i>
3	<i>Ön tanı ve hekim adı yazılmayan istek formları</i>
4	<i>Barkodsuz istek formu ve örnek kapları</i>
5	<i>Yanlış yapıştırılmış barkod etiketli örnek kapları</i>
6	<i>Test için uygun olmayan örnek kapları</i>
7	<i>Son kullanma tarihi geçmiş örnek kapları</i>
8	<i>Yetersiz yada fazla alınan örnek içeren kaplar.</i>
9	<i>Aşırı Hemolizli, Lipemik ve ikterik örnekler.</i>
10	<i>Pıhtı içeren antikoagülanlı örnek kapları</i>
11	<i>Uygun transfer koşullarında gelmeyen örnekler</i>